

## هوش هیجانی و مدیریت بر رفتار فردی و اجتماعی از منظر اسلام و روانشناسی

سمیه فخمی حسین زاد

۱- دانشجوی دکترای مدیریت صنعتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

Fakhimi.somayeh@yahoo.com

### چکیده

یکی از پدیده‌هایی که در دهه اخیر، مورد استقبال فراوانی قرار گرفته، پدیده هوش هیجانی است. دلیل این امر توانایی بالای هوش هیجانی در حل بهتر مسایل و کاستن از میزان تعارضات بین دریافت‌های فکری و احساسی است. پژوهش‌های متعددی نشان داده‌اند که هوش هیجانی می‌تواند سبب افزایش میزان سلامتی، رفاه، ثروت، موفقیت، عشق و شادی گردد. پژوهش‌های نوین نشان می‌دهند که فقدان هوش هیجانی می‌تواند آثار مخربی را در زمینه‌های فردی و اجتماعی ایجاد کند و برعکس، تحصیل و تقویت آن، زمینه‌ساز موفقیت‌های بزرگ خواهد بود. آموزش هوش هیجانی می‌تواند بستر مناسبی برای اعتلای فردی و اجتماعی در حوزه‌های مختلف و متنوع فرهنگ فراهم آورد. امروزه مدیریت برای انطباق با تغییرات و به منظور بقاء و رشد در محیط‌های جدید و پیچیده، ویژگی‌های خاصی را می‌طلبد، که مدیران باید به ابزارهای خاصی مجهز باشند؛ زیرا آنچه مهم است، این است که باید هر روز نسبت به روز قبل چالاکتر و چابکتر باشیم. یکی از مهمترین ویژگی‌ها که می‌تواند به رهبران و مدیران در پاسخ به این تغییرات کمک کند، هوش هیجانی است. هوش هیجانی موضوعی است که سعی در تشریح و تفسیر جایگاه هیجانها و احساسات در توانمندی‌های انسانی دارد. اگرچه هوش هیجانی در دهه ۱۹۹۰ در ادبیات روان‌شناسی مطرح شد، اما به نظر نوعی نوآوری در اصطلاح سازی است. حتی اگر بپذیریم که موضوعی کاملاً تازه و نوآوری، در پدیده است، اما به نظر از دیدگاه اسلام چیز جدیدی محسوب نمی‌شود، زیرا به نظر میرسد اسلام در ۱۴۰۰ سال پیش، هم به هوش هیجانی، هم به مؤلفه‌های آن و هم به کاربردها و فواید آن به صورت فراگیر اشاره کرده است؛ بنابراین هدف، بررسی این موضوع است که نشان داده شود خیلی از موضوعاتی که به تازگی در مدیریت مطرح می‌شود، به نوعی به صورت کامل‌تر در اسلام مورد توجه بوده است؛ بنابراین با دقت بیشتر میتوان آنها را کشف و استخراج کرد. در این مقاله که از نوع توصیفی- مروری، و ابزار جمع‌آوری اطلاعات آن به روش کتابخانه‌ای است، سعی شده است نقش و اهمیت هوش هیجانی در مدیریت رفتار فردی و اجتماعی از دیدگاه اسلام و روانشناسی مورد بررسی قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: هوش هیجانی- مدیریت اخلاق فردی-مدیریت اخلاق اجتماعی- دیدگاه اسلامی- دیدگاه‌های روانشناسی